

Naujienu Antroji Dalis

NR. 774

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XXI METAI

P. Cvirka dvilypėj komunistų šviesoje

P. Cvirkos įamžinimas pavergtoje Lietuvoje. — Trečiafrontininkų likimas. — Korsakas - Radžvilas Cvirkos advokatas. — B. Pranskaus teigimu, P. Cvirka literatūros žulikas. — Frank Kruk — neprastaburnio kaimo berno juokas.

Pavergtoje Lietuvoje maskviniai komunistai pasistengė sa- vaip įamžinti Frank Kruko ir Žemės Maitintojos autorių Pet- rą Cvirką. Vilniuje pastatytas jam paminklas. Viena iš gatvių pavadinta jo vardu. Jo raštai iš- leisti. Literatūros istorijoje ir vadovėliuose P. Cvirkos kūrybai skiriama daug vietos, ir jis ver- tinamas kaip rašytojas klasi- kas.

Bet nūdienų rašytojo Petro Cvirkos garbintojų pavergtoje Lietuvoje visai neprisimenama, kas prieš 30 metų ir kiek anks- čiau tų pačių maskvinių komu- nistų apie jį buvo rašyta. Lietu- vos nepriklausomybės metais P. Cvirka buvo vienas iš labiausiai nekenčiamų rašytojų, visai maskvinių komunistų niekina- mas. Ir tai suprantama, bolševikų įsitikinimu tik sovietinėj san- tvarkoj gali tarpti tiek ūkio, tiek kultūrinis gyvenimas. To- dėl Kremliaus pasekėjai priva- lėjo "irodyti", kad Lietuvoje, o ypač dar Nepriklausomoje Lie- tuvoje, visas gyvenimas mer- dėjo, raštija skurdo. Ir imtasi to nedėkingo darbo visus to me- to Lietuvos rašytojus visai nie- kinti, jų kūrybą nuvertinti. Net ir tie gavo pylos, kurie gretinos prie bolševikinio ragaišio, kaip štai Cvirka, S. Nėris, Tilvytis ir pakeliui kliuvo Korsakai - Radž- vilai, B. Railai ir kitiems.

1936 m. Priekalo Nr. 6 tilpo ir dabar vertas dėmesio B. Pran- skaus - Žalionio - Anskaičio str. "Mieščioniška satyra". Ten pa- sakyta, kad žurnalui Trečiam Frontui nustojus eiti prieš tre- čiafrontininkus kilo klausimas, kur toliau šlietis, dirbti. Ir ten toliau parašyta:

"Vieni iš jų, kaip B. Raila — atsidadūrė žvalgybos ir sme- toninės fašistinės publicistikos eilėse. Kiti šliejasi apie liau- dininkų Lietuvos žinias, bu- riasi apie J. Radžvilos - Kor- korsako vedamą Kultūrą, kurį paskutiniaisiais laikais smar- kiai sufašistėjo ir t. t. Tačiau visi trečiafrontininkai išsi- blaškė, labai susiaurino savo literatūrinę produkciją, nuti- lo, sustingo kaip rašytojai.

Išimtį sudaro nebent P. Cvirka. Slykščiu pasielgimu, žiūrint net buržuazinio rašy- tojo etikos žvilgsniu, atspaus- dindamas fašistiniame Lietu- vos Aide pasisavintą iš žydų kalbos apysaką, Cvirka paro- dė save literatūros žuliku". (Autoriaus pabraukta).

B. Pranckus buvo ne eilinis sovietinis rašytojas. Gana pri- siminti, kad jis suredagavo ir

dalinais parašė tris tomus Lietu- vių Literatūros Istorijos, kurių kiekvienas tomas turi per 600 puslapių.

Be to, jis pats buvo rašęs ei- les, literatūros kritikos straips- nius ir ne visada spėjo prisitai- kinti Kremliaus nubrėžtai litera- tūros linijai ir gal dėl didelio su- sirūpinimo lietuvių raštija, at- kalėjo Stalino kalėjimuose de- vynetą metų.

Tai B. Pranskaus pasisaky- mai apie P. Cvirką juo labiau įdomesni.

Štai ką jis pasakė apie Lietu- vos nepriklausomybės metais Sakalo bendrovės išleistus P. Cvirkos kūrinius Frank Kruk ir Žemės Maitintoja:

"Buržuazinė spauda ir kri- tika P. Cvirkos šiuos kūrinius sutinka gan palankiai. Šitas raštų leidimas buržuazinėse leidyklose, šitas prielankus jų sutikimas spaudoje, jų popu- liarinimas ir garsinimas, pa- remtas dviem sumetimais: viena, tie raštai nėra svetimi buržuazijai, jie jai tuo ar kitu būdu tarnauja, o antra — jų leidimo tikslas — privilioti buvusius "atskalūnus" ir sti- priai įkinkyti juos į buržuazi- jos vežimą. Šituo keliu — įsi- kinkinimo į šimtaprocentinės buržuazinės literatūros veži- mą eina ir P. Cvirka. Roma- nas Fran Kruk, nežiūrint iš- viršinio jo nukrypimo neva prieš buržuaziją ir miesčioni- ją, ištiesų gi įsilieja į miesči- nišką buržuazinę literatūrą".

Taip anuomet rašė P. Pran- skus. Gi dabar pavergtoje Lie- tuvoje Frank Kruk tarnauja propagandai prieš amerikinį kapitalistinį gyvenimą ir todėl visai tas kūrinys giriamas ir platinamas.

O štai anot B. Pranskaus, kaip J. Radžvilas - Korsakas ad- vokatavo P. Cvirka 1963 m. Kultūros Nr. 1:

"Jis prikiša P. Cvirka jį pa- šaipos besąlygiškumą, tai yra tą, kad Cvirka pajaukęs visus, nieko nepriešpatė satyrizuojamam gyvenimui. J. Radžvilas nori matyti čia pripuolamą, technišką - sti- listinę P. Cvirkos klaidą ir pradeda ginti P. Cvirką nuo buržuazijos pagirų. Tai jis daro taip "draugiškai", su to- kiu rimtu veidu prie nerimto darbo, kad mes negalime ne- leisti sau paimti ir kiek ilgse- nę ištrauką iš to jo rašinio".

O tame J. Radžvilos - Korsako (Nukelta į 3 psl.)

DALYVAUKIME KANADOS LIETUVIŲ DIENOJE

JUOZAS J. BACHIŪNAS

Kada Lietuvos okupantas jė- ga ir varu privers lietuvius de- monstruoti ir kelti ovacijas už įvestą Lietuvoje baudžiąvą ir atimtą žmogui laisvę. Šiais me- tais ruošiamoji XI-toji Kana- dos Lietuvių Diena vyksta pro- testo ženkle, prieš Sov. Rusijos okupaciją. Į šią šventę protes- tuoti suvažiuos iš Kanados ir Amerikos gausūs būriai lietuvių. Šioje šventėje dalyvaus ir Pa- saulio Lietuvių Bendruomenės pirm. Juozas J. Bachiūnas, kuris šventėje pasakys pagrindinę kalbą. Šioje šventėje pirmą kar- tą dalyvaus žymus visuomenės veikėjas, kuris savo darbą au- koja už išlaisvinimą pavergtos Lietuvos.

Štai keletas minčių Juozo J. Bachiūno, pareikštų "Pasaulio Lietuvis". "Tai nereikiška, kad mums nereikėtų draugišnio gy- venimo. Atrodo, taip pat beveik visi sutariam, kad mums reikia ir vienos, bendros, stiprios pa- saulinės organizacijos, kokia turi žydai ir kai kurios kitos tautos.

Tokia organizacija mums da- bar turi būti Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, kurią sudaro at- skirų kraštų lietuvių bendruo- menės. Šiai Bendruomenei rūpi, kad viso pasaulio lietuviai būtų vieningi tautiniuose savo reika- luose, kad jie vieni kitus geriau pažintų, kad artimai tarp savęs bendradarbiautų, kad vieni kitus daugiau gerbtų ir kad visi auko- tų bent dalį savo pastangų di- džiausiam ir visuotiniam sieki- mui — kad Lietuva vėl būtų laisva ir demokratiška. Tad aiš- kinkimės, kas yra Lietuvių Ben- druomenė, kokie jos tikslai ir už- daviniai, ir siekime, kad ko dau-

giau lietuvių joje susiburtų". XI-toje KLD dalyvaus ir svei- kinimo kalbą pasakys Dr. J. Zmuidzinas, Lietuvos Generali- nis Konsulas Kanadoje.

Meninę dalį atliks garsusis Čiurlionio ansamblis pilname sąstate. Ansambliui vadovauja — muzikas Alfonsas Mikulskis — kanklininkų vadovė — Ona Mikulskienė.

Kanados Lietuvių Diena įvyks 15-jų Šiaurės Amerikos lietuvių sportinių žaidynių futbolo var- žybos. Pilnai yra susitarta su New Yorko "Atletu" ir Chicagos LFK Lituanica komandomis.

Vietos Romovėnai organizuo- ja ir praves prizinį šaudymą.

Ruoškimės iš anksto į KLD, kuri įvyks darbo dienos savait- galį, rugsėjo 4-6 dienomis. Or- ganizacijos ir pavieniai organi- zuokite iškylas ir tą progą ap- lankykite garsųjį Niagaros krioklį, kurį, kas metai aplanko mi- lijonai turistų iš Kanados, Ame- rikos ir Europos valstybių. Tru- putį informacijos pateiksiu apie šį garsųjį krioklį.

Kai žvelgi į Niagaros krioklį, iš Kanados pusės, matai jo visą didybę ir galią. Masė vandens, maždaug po 750,000 galionų per sekundę krinta per uolas diena po dienos per tūkstančius metų. Kur šiandieną yra krioklys, prieš tūkstančius metų jo čia nebuvo, nes jis nestovi vietoje, o ke- liauja prieš srovę. Geologai ir archeologai nustato, kad Niaga- ros krioklys turi 30,000 metų senumo ir yra atsiradęs ledynų amžiais. Kada gi buvo tie le- dynų amžiai bei jų gadyne? At- sakymą duoda Niagaros kriok- lys. Aiku, prieš ledų gadyne jo

nebuvo, nes viskas čia buvo ledo masė. Niagaros upė ir Didieji ežerai atsirado tirpstant ledui, tada atsirado ir Niagaros krioklys.

Eidami nuo krioklio Niagaros upės pasroviui rasime vietą, kur krioklys prasidėjo. Aiškiai matome krioklio prieš srovę kelią, kurio jis jau nukeliavo 7 mylias. Jo pagrauztas uolas ir tas liekanas geologai tyrinėdami nustato, kad krioklio amžius yra nesenesnis kaip 30,000 metų ir ne jaunesnis 10,000 metų.

Pirmieji baltieji, europiečiai, kurie Niagaros krioklį išvydo, tai 17 šimtmečiuose tėvas Louis Hennepin ir jo draugai prancūzų misionieriai. Sakoma, kad nuo to laiko prieš srovę Niagaros krioklys pasilinko 500 pėdų.

Nuo 1841 metų Niagaros krioklys yra inžinierių priežiūroje. Jie apskaičiuoja, kad jis kas metai paslenka maždaug 5 pėdas. Šių dienų technika jam tai darbą dirbti padeda, sprogdinama pavojingas atsilikusias uolas ir gražindama jo veidą.

Kada gi jo ėjimo bus galas, jeigu taip išsiaiškinti, ir kaip toli jis nueis? Tą klausimą atsako savo vąga ir dugnu plaukianti iš Erie ežero pati Niagaros upė. Aišku, kad krioklys eis upe iki Erie ežero. Mokslininkai galvoja, kad tada 4 ežerai susilies į vieną vandens masę ir užlies didelius žemės plotus, esančius žemiau krioklio, nušluos miestus ir visą kitą iš paviršiaus.

Ar taip atsitiks? Aišku, kad ne! Šių dienų protu galvojant ir žinant kur Niagaros krioklys keliauja, ką jis gali atnešti, ką jis duoda ir kokį grožį suteikia Niagaros miestams, protas neleis jam išeiti iš Niagaros Falls. Inžinieriai jį laikys, maždaug čia, kur jis dabar yra.

Jo kelias, iš kur ir kiek jau nukeliavo, yra žinomas. Toji 7 mylių srovės išgriauta uola aiškiai parodo, kokio ilgio tas nueitas kelias. Tik pradžioje tų 7 mylių kelyje akmuo yra kietas, bet dabar Niagaros krioklys yra tokioje vietoje, kur apatinis akmuo arba uola yra minkštas. To pasėkoje 1956 m. sugriuvo Amerikos pusėje Hydro stotis.

Tad, kada Niagaros krioklio vanduo sudilins viršutinį — kietąjį sluoksnį, tada jis pirmyn pradės eiti daug sparčiau, nes su minkšta uola bus labai lengva apsidirbti. Ir iš didingo Niagaros krioklio liks tikrai griuvėsiai. Kada tai gali įvykti? Spėjama, kad po 3,000—5,000 metų.

Visą tą Niagaros krioklio nueitą kelią ir jo daromą savęs sunaikinimo darbą, galima bus pamatyti atvykus į XI-tą Kanados Lietuvių Dieną, kuri įvyks š. m. rugsėjo 4-6 dienomis St. Catharines mieste.

J. Š.

PIRKITE JAV TAUPYMO BŪNUS

CHICAGO SVARIAUSIAS IR MODERNISKAUSIAS DARŽAS BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

2 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, JULY 31, 1965

ST. JUŠKENAS

KIPRO BIELINIO "TERORO IR VERGIJOS IMPERLIJA SOVIETŲ RUSIJA"

(Tęsinys)

Prisiminė Boikovas, kad prieš kurį laiką redaktorių kalėjimo "telegrafu" pranešė jam: "Kai nustos jėgų, prisipažink!" Visai neseniai bendroje tardomųjų kameroje Viktoras Goriago kalbėjo:

— Aš mačiau tūkstančius kalinamųjų, bet jų tarpe nebuvo neprisipažinusių. Visi neprisipažinusieji numirė tardomi.

Po sunkios vidujinės kovos Boikovas sutiko pasirašyti su sąlyga: "Mano motina, žmona ir brolis mano kontrrevoliucinėje veikloje nedalyvavo ir nieko apie ją nežinojo".

Pagaliau! Paskutinė grandis įsijungė į grandinę! Bet tai nebuvo viskas.

— Dabar turėsime parodymą patikslinti, — pridūrė Ostroverchovas. Tardytojas davė pasiskaityti kitų bylos dalyvių parodymus. Visi jie patys savo ranka rašė prisipažinimus, — buvę valstybės išdavikai, priklausę antisovietinėms organizacijoms ir šnipinėję beveik visų valstybių naudai.

— Mano "idiotiškoji prisipažinimo kūryba" Ostroverchovui vadovaujant, tęsėsi tris dienas. Rašiau viską, kas į galvą atėdavo, įvairiausias nesąmones. Prirašiau 42 puslapius. Ostroverchovas buvo patenkintas.

— Kas mane dabar laukia? — paklausiau nesidžiaugdamas jo komplimentais... Mane pamerks ilgiamis metams.

— Visiškai ne! Teismo nebus. Jūsų parodymai reikalingi tam, kad Maskva jus patvirtintų. Sprendimas tamstos byloje senai paruoštas. Atleisk man tamsta! Buvau užimtas ir pamiršau jį parodyti.

— Kokį sprendimą? Teismo dar nebuvo...

— Narkomo Ježovo potvarkiu NKVD valdybų ir skyrių viršininkams kaikuriuose bylose suteikiama sprendimų teisė. Tad mūsų valdybos viršininko Bulacho įsakymu, — mandagiai šypsodamasis, aiškina man tardytojas...

— Kiek metų? — susijauinęs paklausiau...

Viršininkas, pavartęs popierius stalčiuje, ištraukė popieriaus lapelį, kuriame mašinėle buvo išspausdinti baisūs ir nelaukti man žodžiai:

"NKVD srities valdybos įsakymu sušaudyti"...

— Ostroverchovo veide išnyko šypsena, spausdamas mygtuką dabar į mane žiūrėjo žiaurus užkietėjęs čekistas. Į kambarį įėjo du vyrai. Tardytojas, pirštu rodydamas į mane burbėlėjo:

— Mirtininkų kameron! Lyd-

raštį gausite komendantūroje... (I d. 374—383 p.). Boikovas sėdėjo ilgai mirtininkų kameroje. Daug "nusikaltėlių" palydėjęs mirti, pagaliau ir Boikovas buvo pašauktas "be daiktų", atseit, nužudyti. Du ginkluoti palydovai aplenkė izoliuotą šaudymo komendanto duris, pristatydami Boikovą Ostroverchovui. Čia jis sužinojo, kad Maskva pareikalavusi papildomų pasiaiškinimų. Tardytojas aiškino, kad tai būsia nesunku padaryti. Boikovas jaudindamasis griežtai protestavo, kad nebuvęs išpėtas, jog nesušaudymui bus vedamas. Gavęs bylą susipažinti, kurių reikalaujama paaiškinimų, Boikovas ją sudraskė. Boikovas buvo nugrūstas į nekārenamą vienutę. Pusgyvis iš jos išimtas ir vėl ėjo pro kalėjimų kameras. Atmaina įvyko, "ježovščinai" baigiantis ir Berijai pradėjus Ježovo skirtų NKVD viršininkų likvidavimą".

Mielas skaitytojau, perskaitęs kūnomechaniką, praktikuojamą sovietuose, suprask, kodėl visi suimtieji pas sovietus, be jokios kaltės prisipažįsta kaltais. O kiek mūsų tautos sūnų ir dukrų šias baisias kančias turėjo kentėti? Vertėtų šis skyrius išversti į anglų kalbą ir supažindinti amerikietį. Toje pačioje knygoje skaitytojas ras dar ir šiuos labai gyvai parašy-

tus skyrius: Įvadas. Bolševikinio teroro sistema: Bolševikinio socializmo statyba. Vergų darbo koncentracijos stovyklos. N. Ježovo laikotarpis. Tardymo praktika ir mokslas. Prievertos darbų stovyklos. Vergų stovyklų administravimas, stovyklų sudėtis, maistas, bausmės. Vergų išnaudojimo finansinės pajamos. Pabaltiečių vergų stovyklose: Vorkuta, Inta, Abežė ir kt.

Kirovo - Permės apygardoje. Uralo kalnuose. Vakarų Sibiras. Krasnojarsko kraštas. Jenišėjaus žemupyje: Igarka, Norilskas, Dudinka. Kazachstanas, Karaganda, Spask ir kt. Rytų Sibiras. Tolimieji Rytai. Papildymai. Baisiam birželiui. Įdėtos 7 fotografijos ir 3 brėžiniai. Yra dar Sibire esamų kelios dešimtys pavardžių — lietuvių įtraukta. Knyga kiekvienam lietuviui patartina perskaityti. Jos dar galima gauti pas Joną Valaitį, 1507 So. 51 Ave., Cicero, Illinois.

(Pabaiga)

Korektūros klaida

Kongresmanas Odin Langen iš Minnesotos (resp.), autorius įstatymo sumanymo, kuriuo paskesinimas prieš prezidentą baudžiamas mirtimi, įteikdamas savo sumanymą kongrese, kalboje padarė tokį liežuvio paslydimą: "Mr. Spykeri, aš esu laimingas galėdamas įteikti H. R. 6097 bi-lių, numatant, pasikėsiniam prieš prezidentą".

Langeno sakinyje praleisti žodžiai "mirties bausmę" po žodžio "numatant".

Kiekviena metą į Hollywoodą privažiuoja daug jaunų mergaičių, kurios nori vaidinti filmuose. Tikslu pasiekti tikrai maža jų dalelė. Paveiksle matome tris jaunas artistes, kurios užsikabino ir turi viltingai užlipti reikalingus pasisekimo laiptus. Iš kairės į dešinę matome jaunuoles Uta Stone, Tonia Van Deter ir Marianne Gordon.

SKAITYK KASDIEN
NAUJIENAS
IR TENYK SKILTIS
Lietuviai taupgi perka ir parduod
ir progas suruo tikta per
NAUJIENAS

P. CVIRKA ...

(Tęsinys iš 1-mo pusl.)

pasiskakyme, tarp kitko, buvo nurodyta:

"Visoki Dirgelevičiai, Dūdos, šešiaplaukiai, Sungailos ir Kriūkai ramiausiai nuduoda, jog viskas, kas apie juos romane pasakyta, taikoma ne jiems, o kam kitam... Jų ideologai spaudoje nesigaili tau gausybės komplimentų, giria tavo talentą, aiškina, jog tavo romanas daug patarnaus "tikrajam tautiškumui" ir "tėvynės labui". Tai nesusi-pratimas arba gudrus veidmainiavimas".

Kas anuomet Kultūros žurnale buvo J. Radžvilos - Korsako pasakyta, visu šimtu procentų tinka ir šių dienų pavergtos Lietuvos visokiems perekulčikams, komunistų skoliniams, Kremliaus pataikūnams,

Dėl Korsako - Radžvilos B. Pranskus tame savo straipsnyje šiaip rašo:

"Argi tai tik nesusipratimas, o tuo labiau — gudrus veidmainiavimas? Visai leistinas klausimas — o gal čia ne tiek dirgelevičiška buržuazija veidmainiauja, kiek pat-sai P. Cvirka, o su juo sykiu ir Korsakas?"

Tokį klausimą stato B. Pranskus. Ir iš dalies jis teisingas. Taip, veidmainiavo ir pats Frank Kruko autorius, juo labiau, kad esama rimto įtarimo, jog ir to kūrinio turinys paimtas iš vieno gauto iš JAV rankraščio.

Juo labiau įtartina, kad P. Cvirka JAV negyveno, čionykščių lietuvių gyvenimo nepažino ir negalėjo jam šauti mintis imtis sukurti ką nors panašaus iš lietuvių išeivijos gyvenimo, kaip Frank Kruk.

Toliau savo straipsny B. Pranskus dalinai nusako Frank Kruko ir žemės maitintojų turinį ir tų dviejų romanų autoriui prikiša, kad juose nesama klasių kovos pėdsakų.

J. Radžvilos - Korsakas pasisakė, kad P. Cvirka Frank Kruke juokiasi nepraustaburniškai, kaip kalmo pushernis. J. Radžvilos jo tą juoką išvadino pigiu, friukais ir anekdotais paremtu ir jo žodžiais —

"P. Cvirkos veikėjai romane sukurti iš anekdotų, neturi vidaus dūšios, jie "lengvabūdiškai gimdyti".

Gi B. Pranskus rašė, kad P. Cvirka siekė ne gilios satyros, ne pavaizdavo socialinius tipus, o tik lengvai skaitomą, smalsų paviršutiniškai juokiantį miesčioniško tipo romaną.

Ir B. Pranskus, baigdamas savo straipsnį, šiaip pasisakė:

"Bet ką išties norėjo čia savo "sdielka" apgauti ir P. Cvirka ir buržuazinė visuomenė — tai nepasitenkinusius inteligentijos sluoksnius, o dalinai ir darbo mases. Noras čia buvo aiškus: dangstantis "kairios" paviršutiniai neva pajuokiančios miesčionią, satyros skraiste, iškreipti tų nepasitenkinusių sluoksnių ne-

apykantą iš revoliucinės kovos prieš buržuazinę visuomenę krypsnio į pigaus anekdotiško juoko krypsnį. P. Cvirkos juokas buržuazijai naudingas, ir užtat ji taip mielai leidžia jo raštus, juos populiarizuoja, prielankiai vertina. Kaip tikras fašistų tarnas, nuo šito apgaudinėjimo darbo negali pasilikti nušalyj ir J. Radžvilos - Korsakas, kuris stengiasi visokiais būdais užtikrinti buržuaziniams miesčionišką P. Cvirkos satyros esmę. Tik ir šis jų žygis tų masių bus iškeltas ir su pasibiaurėjimu "sulikviduotas".

Deja, J. Radžvilos - Korsakas nuo savo darbo nėra atitrauktas, o P. Cvirkos kūriniai iki šiol juokina sparčiai bręstančios raudonosios miesčionijos sluoksnius, ir ji P. Cvirka valdžios pinigais paminklus stato, jo raštus leidžia ir jį garbina kaip komunistų pradininką.

Na, jei Kremliaus politikos pataikūnai iš lietuvių raštijos išbrauktų Donelaitį, Baranauską, Maironį, Biliūną, Krėvę kartu su Cvirka ir Salomėją Nėrį ir kitus, tai kas lietuviškai bolševikijai paliktų? Didi sekluma!

Tiesa, Vincą Kudirką su jo viršininiais mėgina pamiršti,

bet ir jo raštai tarp žmonių plačiai žinomi. Sunku juos nuslėpti. Nesisekė tas darbas carinės Rusijos žandarams, nesiseka ir Sovietinės Rusijos čekistams.

Todėl imasi visaip įrodyti, kad anie buvo šiookie ir tokie, nors "buržuazijai" pataikavo, bet patarnavo ir liaudžiai. O štai Cvirką, Salomėją Nėrį, Venclovą ir kitus pasiskolino ir dabar šlovina ir garbina.

J. Vlks.

AUKOKITE
NAUJIENŲ
MAŠINŲ FONDUI

GLASER'S Announces

INSTANT INSTALLING AIR CONDITIONER

\$99⁹⁵

Model 4F72N

Quiet Kool

by Emerson Radio

TESTED AND APPROVED TO COOL BEDROOMS, DENS, PLAYROOMS, TV ROOMS
CERTIFIED 4,000 BTU's OF COOLING POWER!

Here's performance and value never before offered in family-sized air conditioning. Ideal for virtually every room in the house this new Quiet Kool air conditioner is complete with these full-size performance features:

- Certified 4,000 BTU's
- Whisper Quiet Cooling
- Automatic Instant Installation
- Easy Access Permanent Filter
- Economical 115-volt Operation
- Single Switch Cooling

**DO-IT-YOURSELF
IN SECONDS—**
no tools... no kits...
no extras

1 Place unit on window sill...

2 Pull-out built-in side panels...

3 Enjoy quick cooling comfort

Glaser's Furniture and Appliance Co.

5115-5123 So. Kedzie Ave.

PRospect 6-1790

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

ALB. VALENTINAS

APIE PEKLIŠKUOSIUS PRISAKYMUS MICHIGANO PAEŽERĖJE...

ARBA

VISOKIOS VASARIŠKOS MARNASTYS UNION PIERE

Vasarotojai niekada neskuba keltis anksti. Juk tam ir vasarą. Nei dalges kapinti, nei grėblius laisyti, o dabartiniškai mūsiškai tariant — nei į fabriką skubėti, nei prieš bosą drebėti, o kurie jau patys bosais išvirto — į nuosavą baudžiąvą skubiai nebereikia bėgti... Kiti, kurie vėliau nugulę, drąsiai deda ant antro šono ir pusryčius dievui Neptūnui paaukvoja...

Vienintelis nerūpestingą vasarotojo rūpestis čia beliko — atsikėlus mieguistomis akimis pažvelgti į dangų — koks šandien oras? Betgi nė pats dangus visiems įtikti negali: vieni čia prie mėlynų ir vėsinančių Michigano ežero bangų pageidauja skaisčios saulės ir stiprių karščių, kiti gi norėtų geriau vėsūmos, ypač tie, kurie perstaigiai "užsigriebė" saulės, dabar turi slapstytis medžių paunksmėje nušutintomis nugaromis, negali savo griešno kūno rodyti šposininkei saulutei ir negali gulėti lovoje, nes visose pusėse baisiai skauda... Tokie tai iš pavydo nenori kad ir kitiems saulutė šviestų, juos kaitintų ir glamonėtų savo meilinguose spinduliuose...

Populiarosios "Gintaro" vasarvietės plačiame parke kiekvieną mielą rytą pasigirsta tas pats sodrus balsas, iš visų balsų balsiausias:

— Dievulis šiandien mums žada auksinę dienele...

Tai balsas Jurgio Janušaičio, žinomosios ir garsios Chicagos "Paramos" savininko, čia linksmi ir nuotaikingai bevasarjančio su visa savo šeimynėle malonia. Išgirdę geras Janušaičio pranašystes, skuba sukilti visi vasarotojai. Ir jis visus pasitinka, visus maloniai pasveikina. Ypatingai jis tai nepraleis jokios vasarjančios ponitės pro šalį... Vienai gerą komplimentą pasako, antrai mėgina patarnauti, užsegdamas guziką tokioje vietoje, kurioje to guziko visai nėra, trečiai pakšteli į žandėlį, ketvirtai vėl ką nors padaro...

Ne tik parke, bet ir paplūdimyje nuo ryto iki vakaro visada "pilna" Jurgio Janušaičio. Be perstojo tarška apie visokius dalykus ir vėjinis malūnas, todėl mėgiamas vasarotojų, ypač gražiosios lyties, nors jo maloni žinonelė ir čia pat...

Eina garsas nuo Chicagos, kad ten viskas iš karščio čiukšle teka... Sako, visas svietas niekur nebegali liautis, nė šaltas byras nebeatgaivina... O mus čia tik juokai iš viso to ima. Gerokai pačirkėjęs ant karšto smėlio, it koks dzūkiškas grikinis blynas ant įkaitinto akmens, staiga krenti į vėsinančias Mi-

chigano bangas ir išgrauža visokiems karščiams...

Michigano pakrantėje visas svietas raitosi it kokie unguriai bučiuje. Ale stuburiniai atskirai sugulę, plaukuočiai vėl atskirai, pilvuočiai vėl savo "genge" sudarę... Vėl gi detroitiskiai, clevelandiskiai, kanadiškiai savo atskirus "bučius" sudarę. Pastarieji, kaip karališkieji piliečiai, iš karalienės žemių atvykę, tik atsargiai pradeda susidraugauti su mūsiškiais prezidentiniais piliečiais.

Yra atvykusių ir iš kitų tolimų vietų, nes "Gintaro" garsas yra nuskydęs toli po lietuvišką svieta. Štai sekmadienio rytą žiūriu ir savo akimis netikiu: juk tai žymus mūsų visuomenininkas net iš Connecticut valstybės.

— Tai kokie vėjai atpūtė tamstelę iš tokių tolybių į čia?

— Matai, norėjau kartą pats pamatyti tą pašlovintą "Gintaro" vasarvietę, tai ir atsiradau Union Piere.

— Tai koks įspūdis?

— Puikus. Čia ramu, patogiu, romantiška. Ir žmonės draugiški, kaip Lietuvoje. Ypač malonūs šeiminkai Viktorija ir Algirdas Karaičiai. Susipažinome. Tik man atrodo, kad Union Piere vieno dalyko trūksta...

— O būtent, ko?

— Naktinių klubų ir šiaip šaunesnių pasilinksminimo vietų.

— Jeigu jau ieškoti šitų malonybių, tai reikia sukti, sakykime, į tokį Las Vegas. Ta prasme ten tikrai galima "pailsėti..." Čia mes kartais šauniai pasilinksminame tik Community Hall. Ten ant sienos kabo didis pranašas Možė. Ir ko daugiau bereikia... Tą vietelę yra pamėgę bendruomeninkai ir tau-

Union Piere net akys raibsta nuo "bikini" drabužėlių...

lininkai. Ir ko daugiau bereikia... Šiaip jau Union Piere viešpatuoja gili ramybė ir taika...

Kaip tik akimis užmatai, visas paplūdimys juoda nuogaliais. Apie ką čia šneka, kokiais rūpesčiais gyvena stuburiniai, pilvuočiai bei plaukuočiai, palikę bosus ir visokias kitokias būdas užuomarštyje didžiuose, karštuose miestuose?

Nuogaliai, sugulę karštame paežerės smėlyje, išsprendžia visas pasaulines problemas ir baigia visus karus...

Bunčiai čia apsprendžia ir išsprendžia viską...

— Vyrai, sakau, tame Vietname yra tik juokun darbas...

— Kodėlgi juokun darbas? Ten jau visai rimtai pešasi...

— Rimtai... Kariauja, o karą laimėti bijo... Kokį bambukinį lieptą subombarduoti siunčia šimtus bombonešių. Ne ką daugiau karo metu užskrisdavo ir ant viso Berlyno... Kad taip man...

— O ką jau pats ten padarytum?

— Aš tai padaryčiau, nesakyk... Tegu tik paskiria mane ten vyriausiu vadu. Pasiųčiau visas divizijas, laivynus ir aviaciją iš karto... Pykšt, pykšt, ir per porą dienų visi komunistai būtų į ožio ragą suriesti... Nėra čia ko peckotis Amerikai...

— Pasakyti lengva, bet padaryti...

— A, kad taip man... Viskas būtų tuojau pat padaryta...

— Sakai, komunistai nė skudurų nebespėtų susirinkti...

— Oi, vyrai, o kad mane paskirtų ambasadorium į Pietų Vietnamą, — kalba plaukuočius, — tai aš parodyčiau...

— Ką parodytum?

— Aš parodyčiau, kaip nereikia valdžios versti. Dabar kasgi: po pusryčių nauja valdžia, o po pietų dar naujesnė...

— E, kad taip man... — vis nerimsta stuburinis.

Ir taip šauniai aptariamai Vietnamo karo strateginiai planai.

"bikinis", su visais išraištytais...

— Tai kad jau tik siūlelis uždėtas vienoje vietoje ir kitas siūlelis kitoje...

— Kad ją kur varlės... Ale kokia figūra, stačiai auksas...

— Ir "bikiniui" negėda ka-

boti...

— Kažin, ar iš Chicagos? Gal iš kokio Detroito...

— O gal iš pačios peklos kokia graži velnienė...

— Teisybę sakai. Juk čia vasarą ir pats peklininkas... Gal ir prisiuntė iš paties devintojo peklos dugno, idant visą svieta į pagundas stumtų...

— Vyrai, reikia patikrinti, ar turi nosyje skyliųčių...?

Tik vienas žmogus jau antrą savaitę vienišas guli lovoje, ją pasistatęs ant karšto paplūdimio smėlio ir dargi su kepure ir šiltai visaip apsiklostęs... Jis pats pirmasis savo lovą atsinešė iš ryto ir pats paskutinis su lova nueina vakare. Jis paskendęs visiškoje vienišystėje, dar niekam netaręs nė vieno žodžio. Jis nedalyvauja nei Vietnamo karo "sprendimuose", nei karštos kalbos apie moteriškųjų "bikini" plonybes... Ir niekas smėlyje nežino kas jis toks? Sako, kad tai esąs žmogus iš vieno Chicagos lietuviško laikraščio (tik ne redaktorius).

Po pietų paplūdimyje jau kitos šneketės.

— Tai kodėl nieko nebekalbė, o guli sau kaip rastas... Nė apie Vietnamo karą nieko nebekalbė, ką darytum, jei tenajos būtum vyriausias vadas...

— Kad taip man... Bet tegu bala visus tuos karus, dėl manęs jie jau pasibaigė, nes aš per daug prisivalgiau... Po pietų jau nė paeiti negalėjau, o rėdėte atriedėjau į paežerę...

— Tikrai prastai. Ir aš vos, vos pajudu. Ilgiau "Gintare" pavasarėjus ir šitaip socialiai lietuviškai maitinamas, žmogus tikrai gali įpulti į visokius žemiškus išdykavimus, nusidėti penktajam Rymo įsakymui — Nepersivalgyk — ir tuo nustumti dangiškų malonių bei nudardėti į pekliškas smalas, sieros ir ugnies jūras...

— Dėl šitos žmogaus pražūtis, man rodos, bus kalti ne tik patys Karaičiai, bet ir jų išmilingoji šeiminkė p. Ribokienė, Tegu bala, šitaip žmones vesti į nusidėjimus...

— Ir aš sakau, "Gintare" viskas labai gerai, tik per daug valgyti duoda...

Žiūrime, pakrante ateina

milžiniškas vyras. Kas tas galėtų būti? Kai atėjo arčiau, aišku kaip ant delno — tai vienas "Naujienu" redaktorių — Alg. Pužauskas.

— Brolau, kada atvažiuai?

— Tik šiandien, kaip matote...

— Tai vačykis, brolyti, ba Michigano paežerės saulutė jau spėjo tavąją nugarą sukapti raudonai kaip kokiomis šoblėmis... Naktį šauksies pagalbon visus šventuosius, bet ir jie pačiam nieko negalės pagelbėti... Ne vienas jau į tokias skausmingas bėdas čia įpuolė...

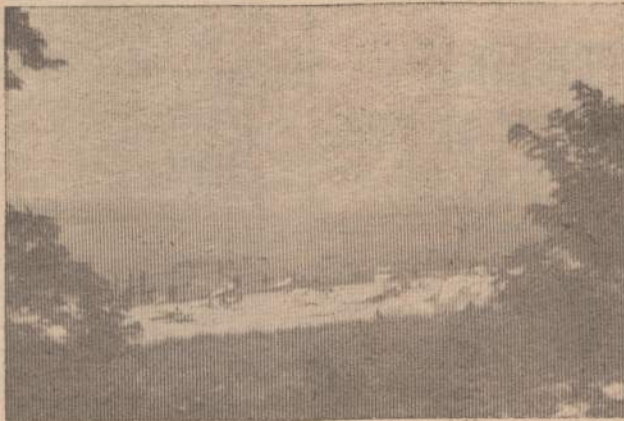
— Jeigu taip, tai bėgu užsimesti marškinius...

Šeštadienį redaktorių A. Pužauską atsekė ir jūros šaulių invazinis laivynas. "Gen. T. Daukanta" atlydėjo du "kreiseriai". Jie visą naktį budėjo Michigano pakrantėje, saugodami Union Pier nuo netikėto povandeninių laivų užpuolimo... "Gen. T. Daukanta", dėl jo stogo struktūros, vieni vadina lėktuvnešiu, o dėl jo judėjimo — kiti vadina greitlaiviu... Bet vienok jis greitesnis už buvusį "Prezidentą Smetoną".

Sekmadienio popietę "Gen. T. Daukanta" pagarbiai nuo krančio kranais įsiklė kap. Maksvytį, atsiveikimui subaubė savo galingomis sirenomis, kokios yra tik vienintelės visame Michigano ežere, ir paėmė kursą tiesiai į Chicagą. Taip ir vėl liko Union Pier be apsaugos...

Sūtemose sušvito Michigano krante tradicinis savaitgalinis "Gintaro" laužas. Šį vakarą buvo parengta platesnė programa, todėl susirinko daug vasarotojų ir iš kitų vasarviečių. Tylų vasaros vakarą skambiai plaukė plačiųjų ažuolų viršūnėmis lietuviškos dainos, vadovaujant Chicagos Lietuvių Operos choro balsingam dainininkui Jonui Česiunskui. Gražiosios lietuviškos dainos iki tamsos vėlumos sklido po visą Union Pierą. Linksmoje laužo nuotaikoje užvykusį dainų pravedimą Jonas Česiunskas humoristų buvo pakeltas į Dainorių maršalus, įteikiant jam ir tam tikrą "Dacumentą", o "solistas" Stepas Gervė paskirtas jo adjutantu...

Jurgis Janušaitis ir rašantis šias eilutes, išleido prie laužo vienkartinį pagrindinį oficiozą "Ešerio uodegą". Pažymėta, kad oficiozas išleistas "metuose ponavojimo Gintaro karalystėje karaliaus Algirdo ir karalienės Viktorijos", kur per Michigano paežerės Eltą buvo pateiktos naujausios vietinės ir sovietinės

Karštą dieną svieta gaivina vėsingos Michigano bangos

žinios, net paskutiniai pranešimai iš paties Marso...

Rašantis šias eilutes linksmiems laužininkams pateikė šiuos Dešimt Peklišių Prisakymų Michigano Paežerėje: 1. Aš esu tavo viešpatis ir bosas, kurs išleidau tave vienišą į Union Pierą vikeišino, o pats palikau prakaituoti Chicagos šapoje, 2. Todėl neturėk tenai kitų dievų nei dievaičių, nei meile bagotų nei barzdotų, 3. Savo gimtadienį, kad ir pramanyta, iškilmingai švėsk prie Asbacho bonkos, 4. Šėnavok visas laikines našles ir našliukes, savo vyrus palikusias namuose, 5. Nežiopsok čia, ypač sutemus paežerėje, 6. Nevok jau vogtos meilės, 7. Nepaleistuvauk savo mintyse, jog tavo draugo žmona yra gražesnė už tavo nuosavą aniuolą, 8. Nekalbėk netiesos, jog tu neturi žmonos ir nesigirk mėnulio šviesoje prie ežero naujai savo draugei, joguei niekada nebuvai ženotas ir esi cnatlyvas bernužėlis, 9. Negeisk vidurnaktį nei šalto byro, nei Asbacho, nei rūgščių kopūstų, anei tarno nei tarnaitės, 10. Mylėk savo artimo draugo žmoną kaip pats save! O jeigu tavo draugas liko Chicagoje, Detroitė ar Clevelande, tai jo žmoną mylėk dar daugiau negu pats save. (Vienuoliktas prisakymas nuskendo Michigano ežere nebesurandamai...).

Jurgis Janušaitis vykusiai linksmiai apdainavo visus vasarotojus ir prie laužo atsiveikino šiais posmais:

Algį Karaitį ir mielą ponį
Mes atsiprašom didžiai maloniai...

Padėką tariam už cepelinus
Ir už skaniausius bulvinius blynus...

Sudie, Algeli, sudie ir Ponia,
Ačiū už gausią Jūsų malonę.
Čia buvo gera, gražu ilsėtis,
Nuo žmonos smūgių saugojo skėtis...

Pasveikink savo draugus per "Naujienas"

Atsiūsta paminėti

The Living Testament of Faith and Courage — Sibiro lietuvių kankinių parašytoji giesmių knyga originale (lietuvių kalba, ranka rašytame rankraštyje) ir vertime į anglų kalbą stambiu spausdintu šriftu, albumo apimties ir formato, 82 puslapių, drobėje įrišta, dailininko P. Osmolskio iliustracijomis ir vinjetėmis papuošta, Balfo išleista su pirmininko kun. Longino Jankaus copyright. Kas šiame originaliame leidinyje ypač įdomu, tai kolekcija įvairių katalikų bažnyčios aukštai tituluotų dvasininkų

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

RECEPTŲ SPECIALISTAI

J. ir J. PHARMACY

ROBERT KOVERA
ARLENE AZUKAS

Jūsų registruoti vaistiniai

IMPORTUOTI KVEPALAI IR
MAX FACTORS KOSMETIKA

Sveikinimai gimtadienio, vardadienio, vestuvių ir įvairių sukaktuvių proga, linkėjimai greičiau pasveikti ir padėkos ir visokioms kitoms progoms kortelės lietuvių ir anglų kalba.
Mrs. Snyders saldainiai.

2557 West 69th Street
TEL. PR 6-4363

Now at SOLTIS

So Much More Than
A Living Room Chair!

It's a famous
TV STRATOLOUNGER®
Luxury Recliner

The most luxurious chair you've ever relaxed in! Back, seat and footrest adjust to three different angles for exclusive "floating-in-water" comfort. Luxurious reversible seat cushion, deep-cushion back. Colors to blend with every decor.

IMAGINE!

This Early American
Chair RECLINES

opens to
perfect TV and
full reclined
positions

TV STRATOLOUNGER®

Only in a Stratolounger does the seat, back and footrest adjust to three different comfort angles... just like "floating-in-water"—nature's most comfortable position! Rich maple finished wood, buoyant attached pillow back, deluxe reversible seat cushion. Choose from stunning colors.

SOLTIS HOME APPLIANCES
AND FURNITURE

2647 West 51st Street Tel. HEmlock 4-9200

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULACIJOS PROBLEMAS

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materiolių.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET — Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mrg. — LIETUVIAI SALESMONAI

M. ŠNARIENĖ

MODERNININKŲ PRIETARAI

(Tęsinys)

Šaltesnį ir santūresnį naujovių atžvilgiu nusistatymą K. B. vadina "kvietimu į senovę". Šito kvieslio "kvietimą" be reikalo mėgina brukti man į rankas. Jokiu būdu negalėčiau nė iš tolo lygintis su panašiais "kviesliais", kritiškai į dalykus žvelgusiais jau prieš keletą metų, kai aš dar nebuvau ne tik šia tema, bet ir šiaip viešai išsijojusi.

Teiginys, būk aš "labai garbinu praeitį" yra tik K. B. akinų "tiesa". Savo straipsnyje daugiausia esu šnekėjusi apie tai, kad mes, ir kažin kaip norėdami ir ožiškai spyriuodamiesi, praeities negalime išvengti nei be jos išsiversti. Ypač tos praeities mums prirėkia, kai norime išskirtinai didingai pasirodyti. Juk ir Verdi Requiem išpildant, Draugo redaktorai negi būtų dėvėję dujokaukes, kad neužuostų beveik šimto metų pelėsių dvelkimo?!

Net ir naujausioje mūsų kūrinyje, besistengiančioje stieptis į ateitį ir po naujoviška išvaizda mėginančio paslėpti senovės pradus, sunkiai išvengiami praeities pėdsakai. Rašydama apie Alg. Mackaus poeziją, M. Gimbutienė pastebi: "Neviltis ir fatalizmas pas Alg. Mackų ar tik nebus bent dalimi išsinešti iš lietuvių folkloro, pasamonei išsaugoti ir atitekę dabarties situacijai, išplaukę į jo posmus" ("Algimantas Mackus — egzilio poetas", Naujienų priedas Nr. 761).

Būsimas laikas nuo mūsų paslėptas, gi praeitis yra mūsų dvasinės savasties dalis. Vargu rimtas kūrėjas galėtų būti tik sezoniniu mados reiškėju, kaip lygiai tokia negali būti ir pati kultūra. Juo patvaresnis augalas, juo giliau jo šaknys. Tik grybas neturi šaknų! Jis per naktį išauga, bet, nespėjus įdiegoti, sukirmija...

Nors žodis "garbinimas" šiuo atveju iš viso vargu tinkamas, atsukusi kitą lazdos galą, galiu sakyti, kad G. B. arba apskritai draugininkai garbina dabartį ir ateitį. Aš gi mieliau sutinku būti nusistovėjusios, išryškėjusios praeities gerbėja, negu drumsotos, neišrūgusios dabarties arba dar visai nežinomos ateities.

Piršti tai, ko nežinai, nepažįsti, būtų kvailystė. Jei giri ar garbini, turi bent žinoti ką. Negana to. Net paties verfinimo nuostatai, mastai ir požiūriai yra susikūrę praeityje. Meno ir raštijos veikalus aptariant ir jų kokybę svarstant, vis dar tebetaikomi nusistovėję reikalavimai (normos). Trumpai sakant, dabartis vis dar seikėjama praeities matais (kategorijomis). Vaikus ir jaunimą ateities gyvenimui paruošia tėvai, mokykla, knyginė apšvieta ir t. t. O visa tai, žvelgiant iš jų pusės, yra jaunesnė ar senesnė praeitis. Tas pats vyksta ir bet kokios veiklos, jos plačiausias apimtis, prasme: dabartį ir

ateitį paruošia ir net apsprendžia praeitis. Ji mus veikia ne tik ją "garbinant", bet ją nutylint arba net jos kratantis.

Tik apie tai, kas seniau sukurta ir vis dar tebegalioja, galime pasakyti, ką la kūryba mums reiškia, ką ji mums davė arba ligi šiol tebeduoda. Gi dabar kraštutinius modernininkus dažniausiai esame verčiami priimti tik dėlto, kad jie nauji ir madingi. Dvasinei kūrybai atsijoti reikia atstumo. "Kas kuriame amžiuje buvo jo kūrybinė gelmė, išryški tik tada, kai laikas nupučia visus avangardinius-izmus, visas "paskutines madas". Amžinumas pažadėtas ne vienas po kito besiveržiantiems sroviniams - izmams, o visus juos peržengiančiam kūrybiškumui, kuris dovanojamas ne srovėms, o atskiriems kūrėjams", rašo Urv. "Aidai", 1965 m. Nr. 5).

Tuo tarpu vadinamoji seniena, žiūrint iš laiko nuotolio, yra jau apspredta, ištisu žmonių karta patikrinta ir išvėtyta. Čia lengvai gali pasirinkti, ką "garbinti", kuo gėrėtis ar pavyzdžiu laikyti. Šito betgi negali pasakyti apie vėliausią kūrybą. Patys kurdami ir tuo pat laiku vertindami ir sverdami, esame ne tik subjektyvūs, bet veikiami mados ir nešami srovės. Todėl esame linkę nuvertinti praeitį, iškeliant savą-dabartinę kūrybą. Užmirštame, kad naujovė su kokybe ir gėriu nevisuomet sutampa.

Naujovės vertę lengviau patikrinti medžiaginių dalykų srityje: čia daikto gerumą ar tinkamumą žmogus greit išbando, išliria ir po to priima arba atmeta. Pažanga čia mums iš karto sušvinta. Vandens čiaupas čia laimi prieš šulinį, o automobilis prieš arklinį vežimą. Tačiau ir šitoks pasirinkimas dažniausiai apspredžiamas mados ir patogumo, parankumo, o ne saugumo ir sveikatingumo.

Ankstyvesniame savo rašinyje esu pabrėžusi, kad dvasinė kūryba nėra tik tarnyba madai, nauja prekė ar susisiekimo priemonė. Draugo K. B. meninę kūrybą linkęs lyginti net su sijonų madomis! Jį stebina, kaip aš galinti "garbinti" praeitį, kai nebedėviu vyžomis ar kvolduotu sijonu. Bet, tur būt, ir pats K. B. nevaikščioja po Čikagą siauromis ir trumpomis (byt-nikinėmis) kelnėmis, o ir savąjį literatūrinį "bėgį" nėra pakankamai griežtai atsukęs modernybėn, tad lengvai gali būti apkaltintas priplėkimu...

Tačiau išviršinės aprangos dalykas, sijonais ir kelnėmis, leiskime pasirūpinti šio krašto pramonininkams ir "dizaineriams". Lietuviai kultūrininkai čia tikrai nėra ko veikti, o ypač laikraščio redakcija nėra madingų sijonų krautuvė ar paroda. Betgi vertėtų K. B.-ui priminti, kad ir kvolduotaisiais sijonais kultūrinėje viešumoje mes vis dar tebesirodome, nes siaurus ir madingus yra kam ir be mūsų garsinti. Labai nepatikimas (ir net apgaulingas!) masas pagal aprangą spręsti apie kūrybą: šiandien sijonas siauras ir trumpas, o rytoj jau gali tikėti plataus ir kvolduoto. Kūrybos pažangumą lyginant su drabužių mada, kultūriniu atsilikimu mums visai netektų skųstis, nes, užsidirbęs pinigų, ap-rėdą gali greit pakeisti kitu. Ir, juo labiau kopijuosi Paryžių, juo būsi madingesnis. Madą sukuria kiti, svetimieji. Gi savo kultūrą tenka mums patiems susikurti!

Atsakingo kultūrininko uždavinys nėra saugoti, kad, gink Dieve, nebūtų taip, kaip yra buvę seniau, bet kad nebūtų blogiau, o ypač kad nesikartotų blogis. Jo, kultūrininko, vaidmuo neturėtų ribotis vien naujovių propaganda. Jam geriau pritiktų vėtytojo pareigos, padėdant visuomenei atskirti grūdus nuo pelų. Jei K. B.-ui labiau patikimi bažnytiniai autoriai, primenu, kad ir visuotiniame Bažnyčios galvų suvažiavime

Šventos Dvasios Sesutėms tiek patiko uniformų kaitaliojimas, kad jos dabar reikalauja senus drabužius keisti kas penki metai. Paveiksle matome vienuolę naujausioje uniformoje. Jos jau visai nesirengia dėvėti baltų tokių, be kurių negalėdavo iš miegomojo išeiti.

arkivysk. Staffa, gindamas šv. Tomo vietą seminarijose, pasakė: "Nors ir privalome pasisakyti už pažangą, tačiau nebus progreso, jei tai kas nauja, nebus tiesa", Draugas, 1964 m. Nr. 296).

—o—

Savo rašinio pabaigai K. B. bus pasilikęs bene smailiausia "dyglį": esą, nepalankiai nušviesdama tą "laikrodinę" idėją, aš įžeidžianti prof. K. Pakštą, šaukusį lietuvius pavaryti laikrodį šimta metų priekin. Velionį K. Pakštą, buvusį savo profesorių, gerai pažinojau ir jo ideologiją man nesvetima. Nors karštuolis, tačiau pakankamai rimtas ir patyręs žmogus, kad būtų tikėjęs, jog šimtmeciais sutrukdytą mūsų kultūros kūrybą dabar galėtų atstoti nusitvertieji Pikasai, Stravinskiai ar kokie kiti svetimi naujovinėms ar kad jais bent būtų galima užkaišioti praėjusių amžių atsilikimo spragas.

Prof. Pakštas taip pat labai gerai žinojo ir skaudžiai jautė, kad tuo laiku, kai svetimųjų buvome valdomi ir jų įtaką veikiami, jau buvome įpratę pasišviesti svetimomis šviesomis, savąją, lietuvišką apšvietą laikdami arba visai neįmanomu dalyku arba tik varginga prastybe. Todėl ir čia, išėivijoje, didysis K. Pakšto rūpestis buvo ne tiek "neatsilikti", kiek išlikti, nes išlikimas yra logiškas ir svarbiausias neatsilikimo pagrindas. Jei nepajėgei išlikti, kuo esi, reiškia: jau atsilikai! Ir ne tik atsilikai, bet iš viso nu-stojai buvęs skirtingos tautos veido atstovu. Ypač išėivijoje

Iki šio meto geros mėsos kvapą sukeldavo gerai pagamintas geros mėsos gabalas, o dabar jau ruošiami cheminiai, kurie pagamina geriausios mėsos skonį. Paveiksle matome vieną tokios mėsos gamintoją, uostinėjančią gerai paruoštos jautienos kvapą. Netolimoje ateityje nežinosime, ar valgome gerą mėsą, ar faktai cheminiais apipiltą bet kokios mėsos gabalą.

mums esant, nepasitvirtino pažiūra, kad aukštieji mokslai ir "platieji vandenys" padeda tautiečiui išlikti savimi savo tautos kultūros tarnyboje. Kaip tik todėl K. Pakštas buvo pagarsėjęs atkakliu, tvirtai įsitikinusi, tautinių gėjų šaukliu.

Nepaisant, kad žydiški kaha-lai, getai mūsų kalboje beveik pašai pa virte pavadinimai, ir po 15-kos čia praleistų metų dar mūsų laikraštiniams nėra nusibodę ir vis mielai jų žodyne tebevalkiojami menamam mūsiškių užsisklendimui pavaizduoti, nors tautiečių gyvenviečių ir dvasinio išsisklaidymo faktas liudija visai atvirkščią teisybę. Užmirštame taipgi, kad ir tie patys žydai ligi šiol žydais yra išlikę kaip tik dėl to savo tautinio-religinio getiško. Ir tatau jiems anaipol neklūdo šiame krašte vadovauti beveik visam kultūriniam gyvenimui.

Fizinis išlikimas anaipol nesutampa su tautiniu išlikimu. Ir K. Pakšto atsarginės Lietuvos idėja nepanaši į viduramžio pilių sutvirtintą apsaugą, kur gyvenvietė būdavo aptveriamą aukštomis mūro sienomis ir vandens grioviais, kad iš vidaus ir į vidų be reikalo niekas nosies nekaišiotų. Pakštine lietuvių atskiruma turėjusi tarnauti tautiniu židiniu, kur kauptųsi ir būtų saugojami kultūrinio darbo vaisiai ir iš kur sklistų sutirštinta savita kūrybinė šviesa. Tai lyg savosios kultūros pylimas prieš svetimybę antplūdį.

Kad pirmo menamus getus, o ne palaidumą ir išsisklaidymą, numanu, jog prof. Pakštas susikaupimą savybės dvasioje vertino labiau, negu nuolatinį spoksojimą į svetimybę. Iš ilgesnės šiame krašte patitęs profesorius žinojo, kad, kitus besigainiojant, daug lengviau negrįžtamai nuklysti į svetimųjų namus. Nuostoliai šiuo atveju būna daug didesni už vadinamąjį savosios kultūros praturtinimą nusižiūrėjus į kitų pastangas. Velionis Pakštas buvo pažangos šauklys, bet ne kultūriško svetimųjų sekiojimo kurstytojas.

Neprikl. Lietuvos vyriausybės jis su pagrindu prikaišiojo trumparegystę politikoj, neapdirū ir lėta krašto ūkio reikalų tvarkymą, nesurūpinimą kultūrinių vertybių apsauga ir planingos emigracijos sloką. Skatino neatsilikti nuo didesnės pažangos pasiekusiųjų darbo spartos ir plačiųjų kultūrinės kūrybos užmojų, nesisa-

Šis aliuminijaus darbas atsirado Atlantos mieste. Kai menininkas buvo paklaustas, ką jo stovyla vaizduojanti, tai atsakęs, jog tai yra kiekvieno vaizduotės vaisius.

vinant betgi jų dvasios stiliaus.

Draugininkai, nusitvėrę tą laikrodinį Pakšto posakį ir taikydami jį savojo skonio propagandai, vargu galėtų pasigirti šitokiū būdu velionies profesoriaus atminimą tinkamai pagerbę. O paskaičius Draugo š. m. gegužės 1 d. kultūr. priede "Kovos su raganiais" "jūmorą", ta jų šimtą metų priekin pavartytoji kultūra pasirodė labai jau vargana. Net ir po to šimtmečio draugininkus vis nepaliauja persekiojusi menka-vertybės dėl savo kaimiškos praeities šmėkla. Veltui visi išradimai, atradimai ir kūrybinės "dimensijos"! Klumpės, vyžos, lininių marškinių žlugtai su pelenų šarmo garais—visa ši grėsminga rikiuotė nejuokais jiems vis pastoja kelia skristi į viliojančios ateities dausas.

Padaiguotasis kultūrininkas į tą bauginančią seniųjų eisnę jau talkstosi įterpti ir "moterėlių skalbėjų" varlojamą suvalkietišką tarmę. Svetimybėmis pertekęs laikraštinis žargonas mūsiškiams pirmūnams daug patrauklesnis, nes ir pelėšiai, jei tik svėtimi, matyt, skaniau jiems kvepia...

(Pabaiga)

VISI LIETUVIAI, KAIP PAVIENIA, TAIP IR ORGANIZACIJOS, DRAUGJOS — PAREMKITE SAVO AUKMIS "NAUJIENŲ" MAŠINŲ FONDA, JOSU SKUBI AUKA PASPARTINIS "NAUJIENŲ" TOBULĖJIMA.

SUOMIŲ SVEIKATA

Per atostogas basomis po girių bėgioti

Suomiai yra pati šiauriausia Europos tauta, jei neskaityti lapus, gyvenančius Norvegijos šiauriniame gale. Suomiai, kaip ir lietuviai - žemaičiai, yra iš senų senovės žinomi savo garo pirtimis, kurias jie vadina sauna. Suomiai yra žinomi, kaip viena sveikiausių tautų, kur mažiausiai tepasitaiko širdies ir plaučių ligų.

Tik dabar Europos spaudoje pasirodė viena suomių sveikumo paslaptis, kurios suomiai paslaptimi nelaikė ir nuo nieko neslėpė, tik kad niekas ja iki šiol nesidomėjo, kaip ir žemaičių bei suomių pirtimis. Naujai "atrastoji paslaptis" yra "basomis bėgimas per girias".

Pavasarij, kai saulė tiek jau žemę išildo, kad girių apačia, samanos, šilai, pernykščios skujos ir senieji lapai pradeda išgaruoti, suomiai "visi kas gyvas" skuba į girias basomis žeme pabėgioti, upes, sroves ir ežerėlius perplaukti ar persiurti, ir ta proga sveiku miškų oru pakvėpuoti.

Saulei vasarop gerai kaitinant, giriose po medžių galūnėmis ir šakomis susidaro savotiška šilto, drėgno oro sauna (pirtis) — girių garas, pilnas įvairiausių medžių sulčių aromatų. Tokios gamtos "pirtys" esančios nepaprastai sveikos žmonėms. Basomis per girių bėgiojimą suomių daktarai labai aukštai vertina. Sako, tai žymiai padeda apsisaugoti nuo kojų ligų ir kraujo indų sustyrimo.

BUY U.S. SAVINGS BONDS

WHERE YOU BANK OR WORK

Šunies laidotuvės

AP praneša iš Madison, Ga., apie ten įvykusias kalės Sheilos laidotuves. Maža, rudai juodai taškuota kalikė buvusi palaidota su visomis ceremonijomis, kurios savininkui G. L. Booth kaštavusios tūkstantį dolerių.

"Prie balzamuoto ir mažo vaiko karstelyje paguldyto Sheilos lavono skaityta iš šventraščio, jos palaikai apdėti gėlių vainikais, o ant karstelio dangčio padėtas blanketas iš penkių tuzinų raudonų rožių. Vargonai grojo Shuberto "Ave Maria"; vėliau laidotuvių procesija keturiuose automobiliuose nulydėjo Sheilą į kapines ir keturi grabnešiai karstelį nuleido į duobę savininko šeimos sklype. Pats Booth, 66 metų amžiaus gazolino stoties operatorius, pasakė eulogiją ir pats nesivaržydamas verkė. "Aš esu tikras, kad ji nuėjo į dangų, ir tikiuosi ją tenai susitikti. Ji buvo labiau kaip žmogus ir apie šuns gyvenimą nė supratimo neturėjo. Sheila turėjo banke \$700 sutaupų ir reguliariai mokėjo savo mokesčius bažnyčiai, taip pat padėdavo rinkliavose labdarybės tikslams", pasakojo Booth. Kas dėl tūkstantį dolerių kaštavusių laidotuvių, jis taip paaiškino: "Ką šiame pasaulyje reiškia tūkstantį dolerių už suteiktą milijono dolerių vertės laimės džiaugsmą!"

Išmintinga dievaitė

Klausimas: Kodėl Pallas Ate-na yra vadinama išminties dievaitė?

Atsakymas: Dėlto, kad ji yra vienintelė dievaitė, kuri pasiliko netekėjusi.

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BČIULIS

Nauji muitai — senos kainos!

NEPAISANT TO, KAD EILEI DOVANŲ SOV. MUITAI PAKELIAMU NUS. M. LIEPOS MEN. 1 D.

Visuomet stengdamiesi savo tautiečiams patarnauti, iki 1-mos rugsėjo siunčiame į Lietuvą vilnonius nertinius, skareles, medžiagas, avalinę ir t. t. senomis kainomis.

Naudokitės šia išimtina proga ir paskubėkite kol dar galima pasiūti giminėms ir pažįstamiems mūsų didelio pasisekimo turėjusius siuntinius:

V-3: 10½ jardų tvirtos gražios vilnonės angliškos medžiagos trims eilutėms tik už 55 dol.

N-4: 16 jardų sunkaus nepermatomo labai gražaus gėlėto nailono keturioms suknelėms, tik už 45 dol.

V-3 ir N-4 junginį tik už 91 dol. (susitaupto pasiuntimo išlaidos).

SM: 3 labai gražius šiltus storus grynos škotiškos vilnos nertinius — cardigan; 6 kašmirinės vilnos skareles ir 6 itališko šilko skareles, tik už 65 dol.

ir ypatingai vertingą: ZP-3, super velour medžiaga — 9 jardai šiltos ir švelnios vilnonės medžiagos mėl., rudos arba juodos spalvos trims (žieminiams arba rudeniniams paltams) tik už 60 dol.

SIŪSKITE UZSAKYMUS NEDELSDAMI, REIKALAUKITE PAVYZDŽIŲ, RASYKITE:

BALTIC STORES LTD.

421 Hackney Rd., London, E. 2. Great Britain

Seniausioji šioje srityje lietuvių firma Anglijoje. Garantuotas ir greitas pristatymas!

NELAUKITE — RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompanija. Nelaimėi ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, INC.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043

Telefonas: CEntral 6-5206

Generaliniai Agentai šių Kompanijų:

American Bonding	Manhattan Fire & Marine
American Indemnity	Mercury Mutual
Casualty Mutual	Monarch
Fidelity & Deposit	National Union
Fire and Casualty of Conn.	New York Fire
LaSalle Casualty	Security Insurance
Gibraltar Insurance	United States Fire
The Hanover	Universal Insurance
Highway Insurance	Western Fire & Casualty
The Home	California Life
Interstate	

PRANAS KAVALIŪNAS

Vasario 16 Gimnazijos reikalai ir kritika

Kilus aštriai kritikai prieš Vasario 16 Gimnazijos vadovybę ir prieš P. L. B. Vokietijos Krašto Valdybą, visuomenė, atrodo, nebesusigauja ir reikalauja pasisakyti dėl kilusios kritikos ir Vasario 16 Gimnazijos padėties akivaizdžiai skelbiamą pavojaus Vasario 16 Gimnazijai. Buvimas Rėmėjų Būrelių komiteto pirmininku irgi įpareigoja mane suteikti visuomenei ką žinau.

Zanavykų Klubas prikiša (Naujienos 1965 m. kovo 1 d.) Vasario 16 Gimnazijos Direktoriui kun. Broniui Liubinui, kad jis, rinkdamas aukas J. A. V. ir Kanadoj 1964 m. vasarą gimnazijos rūmų statybai, netiesą skelbė, jog rūmų statybai vokiečiai davė DM 500.000 paramos. Tikrenybė P. L. B. Vokietijos Krašto Valdybos gauti iš Vokietijos Federalinės Vyriausybės DM 250.000 ir iš Wuirtenbergo Vyriausybės DM 250.000, viso DM 500.000, rūmų statybai yra ne parama, o beprocentinė hipotekinė paskola ir kad paskolos gražinimui užtikrinti yra įkeistas visas lietuvių bendruomenės Vokietijoje nekilnojamas turtas. Zanavykų Klubas tam pačiam Naujienų numeryje paskelbė turinį įrašo į hipotekinę knygą vokiečių ir lietuvių kalbomis, kuris nenuginčijamai rodo, kad suminėtos dvi paskolos yra ne parama, o hipotekinė beprocentinė paskola ir kad jos gražinimui užtikrinti yra įkeistas visas P. L. B. Vokietijos Krašto Valdybos nekilnojamas turtas Schloss-Reinhofe (Hüttenfeld), t. y. žemės sklypas su visais esamais ant jo pastatais. Įkeitimo aktą P. L. B. Vokietijos Krašto Valdybos vardu pasirašė Krašto Valdybos vicepirmininkas kun. Bronius Liubinas ir Krašto Valdybos narys Aleksandras Mariūnas 1963 m. gegužės m. 30 d. Įkaito akte smulkiai išvardintas žemės sklypo dydis. Iš pasakymo matome, kad kun. B. Liubinas, pats būdamas DM 500.000 paskolos užtraukėjas ir pats pasirašęs turto įkeitimo aktą, rinkdamas aukas J. A. V. ir Kanadoj netiesą skelbė, kad gauti iš vokiečių DM 500.000 yra parama. Savaiame suprantama, kad jis tatai darė norėdamas suklaidinti visuomenę ir tuo būdu surinkti daugiau aukų. Jo mintys savaiame prašosi: Matote, vokiečiai tiek davė, o jūs patys lietuvių ar neprisidėsite? Jis savo tikslą pasiekė, rinkliava pavyko. Bet jo rinkliava buvo bekontrolinė. Būdamas J. A. V. visuomenei nepranešė, kiek surinko, sugrįžęs į Vokietiją irgi nepranešė, tik pasakė, kad rūmam užbaigti užteks (Skaityk Draugą 1964 m. liepos m. 30 d.). Jo patikėtinis Gintneris vienam susirinkime pasakė, — kad kun. Br. Liubinas surinko aukų \$25.000. Gi jis pats kun. Br. Liubinas tik rūmų pašventinimo proga 1965 m. balandžio m. 11 d. pasakė, kad jis surinko aukų \$20.000

(Skaityk Dirvą 1965 m. balandžio 23 d. Nr. 47).

Kada kreditorius turės teisę reikalauti DM 500.000 paskolos gražinimo? Hipotekos įrašė pasakyta, kad paskola turės būti gražinta tik tuo atveju, jeigu naujas pastatas bus naudojamas kitam tikslui (ne mokyklai). Savaiame suprantama, kad jeigu P. L. B. Vokietijos Krašto Valdyba ryžosi pastatyti gimnazijai naujus rūmus, užtraukdama tokią didelę paskolą, kad ir beprocentinę, tai ji tikisi, kad gimnazija galės išlaikyti ilgus metus. Iki ten bus gimnazija, pagal hipotekos įrašo sąlygas, Vokietijos Vyriausybės (Federalinė ir Wuirtenbergo) neturės teisės reikalauti DM 500.000 paskolos gražinimo, nors tatai tęstusi šimtą metų ir ilgiau. Jeigu už DM 500.000 paskolą reiktų mokėti 6% metinių palūkanų, tai į metus reiktų sumokėti DM 30.000 palūkanų. Dabar gi nereikia mokėti. Tai ar galima sakyti, kad paskolos sąlygos labai sunkios, kaip kad aiškina Zanavykų Klubas?

P. L. B. Vokietijos Krašto Valdyba savo Informacijose (1964, XII, 21, Nr. 12) rašo, kad Vokietijos valdžios įstaigos pažadėjo apmokėti du trečdaliu visų Vasario 16 Gimnazijos išlaikymo išlaidų, gi vieną trečdalį turi apmokėti patys lietuviai. Vasario 16 Gimnazijai išlaikyti lėšas suaukoja Rėmėjų Būreliai ir pavieni aukotojai. Šitoms aukoms sustojus, gimnaziją turėtų uždaryti, nes Krašto Valdyba, negalėdama apmokėti gimnazijos išlaikymo išlaidų vieno trečdaliu, nebegaunų iš Vokietijos valdžios įstaigų dviejų trečdaliu. Gimnazijai užsidarius, kreditoriams atsirastų pagrindas ieškoti visos DM 500.000 paskolos.

Antras pavojingas židinys yra skola DM 30.000 su 6% metiniais palūkanų Badeno Kredito Įstaigai Karlsruhe. Šita paskola irgi hipotekinė, paimta 1955 m. balandžio 21 d. Už šią paskolą palūkanų į metus reikia mokėti DM 1.800. Pagal nustatytą tvarką, visi hipotekuotos skolos įmokėjimai pažymimi hipotekos knygoje. Prisiūstoj fonuottraukoj iš hipotekos knygos nei palūkanų, nei skolos dalies įmokėjimų nėra įrašyta. (Gal nepilna ištrauka prisiūsta). Jeigu nieko nebuvo mokėta per praėjusius dešimt metų, tai palūkanų būtų priaugę apie DM 20.000. Tokiu būdu šita skola šiais metais jau būtų išaugusi iki apie DM 50.000. Jeigu šitos skolos laiku nesumokėjus būtų aprašytas įkeistas turtas, tai tas duotų pagrindo prijungti išieškojimą DM 500.000 skolos. Todėl DM 30.000 su palūkanomis skolos laiku nesumokėjimas yra lygiai svarbus ir pavojingas, kaip gimnazijos buvimas DM 500.000 skolos atžvilgiu.

DM 500.000 paskola įpareigoja P. L. B. Vokietijos Krašto Valdybą rūpintis, kad gimnazijoje būtų pakankamas skaičius mokinių. Organizuojuant gimnazijos rėmimą, buvo turėta galvoje, kad už pilną išlaikymą

iš mokinių nieko nebus imama, kad tuo būdu sudarius mokiniams ir jų tėvams palankesnes sąlygas. Ilgus metus ir buvo nieko neimama. Pastaruoju laiku iš kai kurių mokinių (Sako iš tų, kurie išgali mokėti) pradėta imti po DM 25 už maistą ir po DM 5 už baltinių skalbimą. Dėl šito mokesčio ėmimo nei gimnazijos vadovybė, nei Krašto Valdyba su rėmėjais iš anksto nepasitarė, padarė savo nužiūra. Mokinių ir jų tėvų tarpe galėjo susidaryti įspūdis, kad mokiniai nevienodai traktuojami. Krašto Valdyba turėtų apsvarstyti, ar nereikia mokestį už maistą ir baltinių skalbimą panaikinti.

Necenzuotų mokytojų klausimas

Vasario 16 Gimnazija veikia nuo 1950 m. Visą laiką joje dirbo cenzuoti ir necenzuoti mokytojai, bet darbas ėjo sklandžiai. Iki 1963 m. nebuvo girdėti didesnių nepasisekimų ir nebuvo girdėti reikalavimų pakeisti necenzuotus mokytojus cenzuotais. 1963 m. pavasarį gimnazijoje buvo tik keturi abiturientai ir visi keturi neišlaikė egzaminų. Dėl to gimnazijos direktorius dr. J. Grinius atsistatydino. Po to prasidėjo puolimas prieš necenzuotus mokytojus. Jis prasidėjo iš Čikagos ir ne per spaudą, o privačiais laiškais. Pradžioje buvo argumentuojama, kad esant necenzuotų mokytojų, Vokietijos Vyriausybė nepripažįsta Vasario 16 Gimnazijai gimnazijos teisių, nemoka mokytojams algų ir abiturientai turi laikyti egzaminus prie Vokietijos vyriausybės komisijos. Visi svarbūs argumentai. Vokietijos vyriausybei pradėjus duoti Vasario 16 Gimnazijai pinigų paramą ir išryškėjus, kad jeigu ir visi cenzuoti mokytojai mokytojų gimnazijoje, abiturientai vistiek turėtų laikyti egzaminus prie Vokietijos vyriausybės komisijos. Suminėti argumentai atpuolė. Liko vienas argumentas 1963 m. pavasarį nepasisekimas. Betgi nenustatyta, kad abiturientai neišlaikė egzaminų iš tų dalykų, kuriuos dėstė necenzuotas mokytojas. Du abiturientai neišlaikė iš tikybos. Argi galima sakyti, kad tikybos dėstytojas kupigas yra necenzuotas mokytojas? Būna nepasisekimų ir tais atvejais, kai visi cenzuoti mokytojai dėsto. Prašosi išvada, kad 1963 m. pavasarinis nepasisekimas yra eilinis nepasisekimas ir kad dėl jo nėra pagrindo kaltinti nei necenzuotus mokytojus, nei tuometinį gimnazijos direktorių. Sekant spaudą ir iš asmeninių pasikalbėjimų susidarė įspūdis, kad į sukeltą ginčą yra įsivėlusį šiek tiek politika ir asmeninės intrigos.

Yra necenzuotų mokytojų, kurie dirba Vasario 16 Gimnazijoje nuo pat jos įsikūrimo dienų. Pradžioje dirbo tik už pavalgymą, vėliau už labai menką atlyginimą. Jie užsitarnavo visuomenės padėkos, pagyrimo ir pagarbos. Jie neturi būti atleisti.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

Ponia Jacqueline Kennedy minėjo savo 36 metų sukaktį Hyannis Porte, Mass., kartu su Kennedy šeimos nariais.

Švietimo Komisijos

klausimas

Dešimt metų Vasario 16 Gimnazija veikė be švietimo komisijos, dėstė tie patys mokytojai, išskyrus vieną kitą, ir nepasisekimų nebuvo. 1962-1963 mokslo metais buvo švietimo Komisija ir cenzuotas gimnazijos direktorius ir susilaukta nepasisekimų. Prašosi išvada, kad švietimo Komisija nereikšminga mokslo lygiui pakelti. Turiu prieš akis švietimo Komisijos nuostatus. Juose pasakyta, kad švietimo Komisiją sudaro:

1. Katalikų Sielovados atstovas;
2. Evangelikų Sielovados atstovas;
3. Krašto Tarybos atstovas;
4. Balso atstovas ir
5. Vasario 16 Gimnazijai Remti Komiteto atstovas. Iš įstatų turinio matyti, kad čia išvardintos organizacijos paskiria savo atstovus į švietimo Komisiją. Iš to matome, kad švietimo Komisijos sudėtis nepareina nuo P. L. B. Vokietijos Krašto Valdybos, o pareina nuo organizacijų, kurios skiria švietimo Komisijos narius; gi tos organizacijos kiekviena turi savo atskirus uždavinius ir nieko bendro su švietimu, išskyrus Krašto Tarybą. Iš pasakymo matome, kad švietimo Komisijos sudarymas išimtas iš Krašto Valdybos kompetencijos, tuo tarpu kritikai reikalauja iš jos ir iš gimnazijos vadovybės sudaryti kompetentingą švietimo komisiją. Susidaro įspūdis, kad šitas reikalavimas yra nesupratimas, švietimo Komisijos sudarymo nuostatų nežinojimo pasekmė. švietimo komisijos nuostatai yra nevykę, o švietimo komisija nereikalinga. Kol jos nebuvo ir darbas gimnazijoje sklandžiau ėjo. Lietuvoje prie gimnazijų švietimo komisijų nebuvo, buvo tik inspektoriai. Ir tremtyje reikia pasitenkinti tik inspektoriais.

(Bus daugiau)

— SLA APDRAUDA GERA, geresnės nėra. SLA organizatorius kiekvienam lietuviui, ar šeimos galvai, ar viengungiui, ar jaunuoliui turi gerus gyvybės apdraudos patarimus. Pasikalbėjimas su SLA Organizatorium Jums asmeniškai bus naudingas. Kas nori arčiau pažinti Susivienijimą Lietuvių Amerikoje, teparašo: Lithuanian Alliance of America, 307 West 30th Street, New York, N. Y. 10001.